

Szlak Kajakowy Brda ^[1]

Wysłane przez admin w ndz., 2016-04-10 22:40

Jedna z propozycji spływu kajakowego rzeką Brdą

[Trasa spływu](#) [Rady praktyczne](#) [Co warto zobaczyć, co warto wiedzieć](#)

[1]Trasa spływu nr 1 na Brdzie (2-3dni)

Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica – Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica) – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

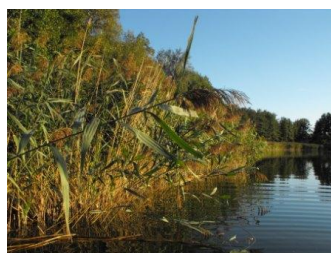
Przystanek I - Woziwoda - Gołąbek (12 km)

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica) – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M1 Woziwoda-to osada leśna, siedziba nadleśnictwa. Przed rozpoczęciem spływu na pewno warto udać się na spacer po tych przepięknych pod względem przyrodniczym terenach.

Po lewej stronie, przed mostem na trasie z Tucholi do Czerska znajduje się dobrze prosperujące, administrowane przez nadleśnictwo pole namiotowe. Spacer można rozpocząć od Rezerwatu „Cisy Nad Czerską Strugą”.

W bliskiej okolicy znajdują się rezerваты przyrody: "Jeziorka Kozie" (12,3 ha - rezerwat typu torfowiskowego) oraz "Jezioro Zdręczno" (15,74 ha - rezerwat typu florystyczno-torfowiskowego). Uwagę zwraca okazały pomnik przyrody, jaki stanowi zespół dębów. Największy z nich mierzy w obwodzie 620 cm.

Nadleśnictwo Woziwoda położone jest w samym centrum Borów Tucholskich. Na jego terenie znajduje się w sumie 6 rezerwatów przyrody, 75 pomników przyrody, 20 jezior, 500 ha drzewostanów nasiennych.

Jest tu również Ośrodek Edukacji Przyrodniczo - Leśnej oraz wybudowana "zielona szkoła". Będąc tu, warto pokusić się o przejście Ścieżki przyrodniczo-leśnej ukazującej ciekawe fragmenty [Borów Tucholskich](#) [2] oraz działania leśników zmierzające do zachowania i ochrony zasobów leśnych. Ścieżka liczy sobie 13 przystanków. Czas przemarszu to około 3 godziny. Część ścieżki zlokalizowana jest w rezerwacie przyrody Dolina Rzeki Brdy"

M3 Rezerwat "Cisy nad Czerską Strugą"

Rezerwat leży w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 237 Tuchola - Czersk, 3km od Czerska.

Najatrakcyjniejsza część rezerwatu, z drzewostanem wielogatunkowym, wielopiętrowym z dużym skupiskiem cisów, jest ogrodzona. Poruszać się można po tym obszarze tylko po wyznaczonych ścieżkach. Od zachodu rezerwat graniczy z łąkami leżącymi w dolinie Czerskiej Strugi. Około 0,5 km na wschód położone jest Jezioro Świdno. W pobliżu rezerwatu dotrzeć można pojazdem samochodowym, pozostawiając go na parkingu leśnym i dalej 200 m przejść należy piechotą. Na parkingu i przy bramie rezerwatu znajdują się tablice informacyjne. M3

M4 Rezerwat "Jeziorka Kozie"

Położony w odległości około 4 km na północny zachód od Woziwody. Są to 4 jeziorka o zarastającym lustrze wody (proces tworzenia torfowiska wysokiego). W rezerwacie występują rośliny chronione charakterystyczne dla torfowisk wysokich.

Najbardziej malownicze jeziorko zostało udostępnione dla zwiedzających. W tym celu wybudowano kładkę drewnianą, co pozwala na dotarcie na skraj tafli wody, obserwację roślin chronionych. Na ścieżce prowadzącej do jeziorka i obok kładki znajdują się tablice informacyjne o rezerwacie. Do rezerwatu dotrzeć można pieszo lub rowerem, najlepiej od Woziwody. Dojazd samochodem możliwy drogami: Woziwoda - Rytel lub Woziwoda - Zapędowo na wysokość rezerwatu, po czym po pozostawieniu samochodu na poboczu drogi, dojść należy piechotą. M4

M5 Rezerwat "Jezioro Zdręczno"

Położony około 5 km na północny zachód od Woziwody. Jest rezerwatem wodno -torfowiskowym. Jezioro jest krańcowym ogniwem długiej rynny odpływowej wypełnionej ciągiem jezior, do których należą jeziora: Sztuczne, Grzybiec, Biała, Bielinić, Ośna, Tuczo. Uroku dodaje w tych okolicach liczny i piękny starodrzew sosnowy. Jezioro najlepiej odwiedzać przy okazji oglądania J.Kozich. Obserwacje można prowadzić tylko z niektórych miejsc brzegu jeziora. M5

M12 Rezerwat Przyrody „Dolina Rzeki Brdy”:

Rezerwat "Dolina Rzeki Brdy" rozciąga się wzdłuż koryta Brdy na południowy wschód od Woziwody aż do miejscowości Piła - Młyn. Przez większą część tego terenu przechodzi niebieski szlak turystyczny "Szlak Brdy" oraz żółty im. B. Nowodworskiego.

Utworzony został w 1994 roku dla ochrony wyjątkowych walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny

rzeki Brdy.

Na obszarze rezerwatu znajdują się liczne pomniki przyrody oraz stanowiska roślin chronionych. Rezerwat jest również ostoją wielu rzadkich zwierząt takich jak: bobry, wydry, zimorodki, gągoły. Często zlatują bociany czarne, rybołowy i tracze nurogęsi. Wśród ryb króluje pstrąg tęczy. Najważniejszym elementem ochrony rezerwatu jest sama rzeka Dzięki podmywaniu brzegów, przewracaniu się drzew, zarastaniu koryta roślinnością wodną, kształtuje się od wieków jej linia nurtu. Meandry, starorzeczka, łachy, odsypy, głazowiska, strome skarpy, urwiska, wywroty przegradzające koryto, wyspy, to elementy powszechnie występujące w krajobrazie Brdy, nadające jej niezwykłego uroku i naturalnego charakteru. M12

Przystanek II - Gołąbek - Rudzki Most

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica)– Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M13 Gołąbek- W nadleśnictwie Gołąbek znajduje się ciekawy Park Dendrologiczny , z licznymi gatunkami i odmianami drzew oraz krzewów. Nieopodal usytuowane jest kameralne pole biwakowe z odległym o zaledwie 300 m sklepikiem i przystankiem.

Warto również wspomnieć, iż tuż obok wytyczono przeuroczą ścieżkę przyrodniczo-dydaktyczną Jelenia Wyspa , która rozpoczyna się i kończy obok nadleśnictwa. Jej trzypółkilometrowa trasa ukazuje charakterystyczne dla Borów Tucholskich zbiorowiska roślinne - drzewostany sosnowe z domieszką świerka, rośliny torfowisk i bagien oraz zbiory drzew doborowych, o najlepszych cechach jakościowych, objętych specjalną ochroną. M13

M14 Nadleśnictwo Tuchola
z siedzibą w Gołąbku
89 - 500 TUCHOLA
tel. (052) 334 80 05, 334 80 73
fax. (052) 334 80 04
e-mail: tuchola@torun.lasy.gov.pl
www.tuchola.torun.lasy.gov.pl M14

M15 Park Dendrologiczny

Na obszarze 2.61 ha zgromadzonych jest ok. 150 gatunków i odmian drzew i krzewów. Wytyczone alejki oraz przejście pomostem na terenie zabagnionym, trwałe oznaczenia gatunków drzew i krzewów, a także licznie rozmieszczone ławki, umożliwiają naprawdę miłe spędzenie czasu. Na terenie Parku znajduje się też „Letnia klasa” – pomieszczenie, w którym dzieci i młodzież mogą kontynuować zajęcia terenowe „pod dachem”. M15

Przystanek III - Rudzki Most - Świt

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica) – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M17 Rudzki Most- Część miasta Tucholi. Tartak. Punkt etapowy spływów kajakowych Brdą. Czynny jest tu camping WPT "Brda" z restauracją "Pod Jeleniem". 200 m od mostu w górę rzeki, w nurcie, dostrzec można gład narzutowy zw. "Kamieniem Jagiełły" - rzadko spotykany kwarcyt z żyłą łupku biotytowego - granit rapakiwi o obw. 7,8 m i dług. 2,5 m. Lasy koło Rudzkiego Mostu były na jesieni 1939r. miejscem masowych zbrodni hitlerowskich. W 5 zbiorowych mogiłach prochy 560 mieszkańców miasta i powiatu tucholskiego. M17

M18 Adres Campingu:
Rudzki Most, ul. Świecka 124
89-500 Tuchola
tel. 0048 52 334-21-95 M18

Przystanek IV - Świt

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica) – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M19 wit to miejscowość niedaleko Rudzkiego Mostu, również tu znajduje się most, pole biwakowe na lewym brzegu rzeki. Opodal leśnictwa zauważyć można kilka siedemsetletnich pomnikowych dębów o obw. powyżej 200 cm. 1,5 km na pd. oraz uroczysko "Piekło"-przełom Brdy, wrzynającej się w warstwy trzeciorzędu, nadając rzece charakter górskiego potoku. W korycie gładowisko spiętrzające nurt Brdy - "Piekło"

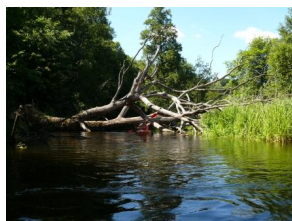
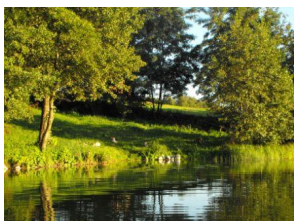
M19

M20 "Piekiełko". Uroczysko, przełom Brdy. Najatrakcyjniejszy odcinek rzeki. Rzeka ściśnięta między wysokimi brzegami ma wartki nurt, zaskakują liczne bystrza z gładami. Korony wysokich, starych drzew porastających brzegi pochylają się nad głowami. Odcinek ten, zaliczany do rzek o charakterze górskim, może przedstawiać różny stopień trudności, od łatwego do bardzo trudnego, w zależności od poziomu wody. M20

Przystanek V - Świt- Piła-Młyn

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica)- Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M21 Piła Młyn- w tym miejscu nad rzeką wznosi się most na trasie Gostyczyn – Zamrzenica. Po lewej stronie, około 200 m przed mostem uchodzi wybetonowanym korytem Szumionka- pozostałość po młynie i tartaku. Prąd rzeki w tym miejscu słabnie, rozpoczyna się rozlewisko Jeziora Koronowskiego o dł. 36 kma dł linii brzegowej 102m i głębokości 20 m. Sztuczne spiętrzenie Brdy przez zaporę w Pieczyskach. M21

Przystanek VI - Piła Młyn - Gostycyn Nogawica

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica) – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M23 Adres Stanicy Wodnej
Gostycyn Nogawica Stanica Wodna PTTK
89-520 Gostycyn, tel. 0048 52 334-64-20
Rezerwacje miejsc tel. 0048 52 322-35-89 M23

Przystanek VII - Gostycyn Nogawica - Zalew Koronowski

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski (Sokole Kuźnica) – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

M24 Zalew Koronowski położony jest w dolnym odcinku rzeki Brdy, w pobliżu miejscowości Koronowo, od której przyjął swoją nazwę. Rozciąga się od ujścia rzeki Kamionki do Samociążka w sumie na długości około 36 km. Tworzą go spiętrzone zaporą w Pieczyskach wody rzeki Brdy. Główną funkcją dla której powstał Zalew Koronowski jest funkcja energetyczna. Zalew Koronowski leży w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu, łączącego się na północy ze strefą ochronną Tucholskiego Parku Krajobrazowego, na zachodzie z obszarami chronionego krajobrazu dolin rzek Kamionki i Sępólnej a na południowym zachodzie rynny jezior byszewskich. Zalew ten to doskonałe miejsce dla uprawiających turystykę wodną, pieszą i rowerową, dla wędkarzy, myśliwych, ichtologów, ornitologów, etymologów, a także grzybiarzy czy fotografów. To także doskonały akwen do uprawiania żeglarstwa. Przy brzegach Zalewu Koronowskiego usytuowanych jest wiele przystani i ośrodków czasowych. To właśnie tu, co roku organizowane są liczne regaty (również o randze ogólnopolskiej), rejsy i kursy żeglarskie. Najbardziej znane miejscowości wypoczynkowe nad Zalewem to: Pieczyska, Samociążek, Kręgiel, Romanowo, Krówka Leśna, Sokole-Kuźnica, Wielonek, Zamrzenica i inne.

Sokole-Kuźnica to wieś na prawym brzegu Brdy.

Pole namiotowe znajduje się na skarpie po prawej stronie

obok niego Ośrodek Czasowy Kuratorium Oświaty- czynny od 1 lipca do 26 sierpnia.

Pół kilometra od wsi znajduje się Ośrodek Czasowy „Sokółka”,

(http://www.wypoczywamy.pl/258,obiekt,sokolka_osrodek_wczasowy.html) z dobrze przygotowaną bazą noclegową, gastronomiczną i rekreacyjną. Pływając kajakiem po Zalewie Koronowskim warto zatrzymać się tu na pyszny posiłek jaki serwowany jest w restauracji ośrodka.

Nieopodal „Sokołki” działa od zaledwie kilku lat ekskluzywny Pensjonat Agroturystyczny „Rybakówka” (<http://www.rybakowka.pl/>).

Kierując się prawą stroną brzegu dotrzemy do Leśniczówki Podgródzie. Ośrodek hodowlany nadleśnictwa Różanna - kwatery łowieckie. Jeśli akurat nie ma rezerwacji jest szansa znalezienia wolnego miejsca. 400 m poniżej, prom przez jezioro.

Na jednym brzegu znajduje się Stanica wodna PTTK Sokole-Kuźnica"

(<http://www.pttk.bydgoszcz.pl/baza-noclegowa/sokole-kuznica/>)

A w niej: wypożyczalnia kajaków, sklep, mała gastronomia; domki całoroczne, sezonowe i pawilon z 5 pokojami 3 osobowymi, z umywalkami. Naprzeciwko na prawym brzegu miłośnicy wędkarstwa znajdą "punkt wędkarski PZ".

Na drugim brzegu znajduje się Ośrodek Czasowy "Wrzos"

(http://www.wielonek.eu/752.html?*session*id*key*=%session*id*val*).M24

Informacje o innych ośrodkach wypoczynkowych

Przystanek VIII - Zalew Koronowski - Wielonek

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski- Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

J27 Wielonek- tu znajduje się kompleks domków letniskowych położonych wzdłuż drogi biegnącej równoległe do brzegu w odległości około 100 m. Obszar pomiędzy brzegiem a drogą jest zalesiony, stąd miejscowość nie jest widoczna z wody. Znajduje się na trasie szlaku turystycznego czarnego.

Przeprawa Promowa na Zalewie Koronowskim

Prom samochodowo-osobowy „Koronowo” na trasie : Sokole-Kuźnica - Wielonek

Kiedy można skorzystać z przeprawy promowej:

29 kwietnia (warto się upewnić) piątek od 8:00 do 20:00

Maj (warto się upewnić) od poniedziałku do czwartku

od piątku do niedzieli

w święta od 8:00 do 18:00

od 8:00 do 20:00

od 8:00 do 20:00

czerwiec we wszystkie dni od 7:00 do 20:00

lipiec we wszystkie dni od 7:00 do 20:00

sierpień we wszystkie dni od 7:00 do 20:00

wrzesień we wszystkie dni od 7:00 do 18:00

Październik: poniedziałek - czwartek nieczynny, piątek - niedziela: godz. 9.00 - 17.00

J29 Adres do OW "Wrzos" w Wielonku

Zalew Koronowski,

89-525 Sucha,

tel. 0048 52 382-26-75

www.wielonek.eu

Ośrodek dysponuje wieloma domkami, również murowanymi z sauną i pełnym węzłem sanitarnym. Przy Ośrodku znajduje się przystań wodna, w której wypożyczyć można sprzęt pływający tj. rowery wodne, kajaki, łodzie wiosłowe. Dla spragnionych większych wrażeń na łodzi przygotowane są również rowery, skutery lądowe i quady. Miejsca w ośrodku najlepiej rezerwować z wyprzedzeniem, gdyż ze względu na bogactwo oferty ośrodka i urok otaczających go terenów wynajmowany jest często przez organizatorów zjazdów i szkoleń dla firm. J29

Przystanek IX - Wielonek -Pieczyska

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski – Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

J29 Pieczyska to przede wszystkim raj dla żeglarzy. Ci, którzy nie mają własnego sprzętu, mogą go wypożyczyć na miejscu: żaglówki typu omega, rowery wodne, łodzie wiosłowe, kajaki a także rowery górskie.

Oprócz zalewu największą atrakcją Pieczysk są rozległe lasy, w sezonie pełne grzybów. Okoliczne bory to także idealne miejsce na rowerowe wypady. Kąpielisko jest strzeżone. W bliskich okolicach od plaży znajduje się wiele ośrodków wypoczynkowych oraz punktów gastronomicznych. J29

Przystanek X - Pieczyska-Kręgiel

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski- Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

J30 Kręgiel

Tu znajduje się Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy "KRĘGIEL" oraz pewnego rodzaju basen portowy, do którego wpływa się przez wąski kanał znajdujący się na półwyspie. J30

J31 Adres:

OŚRODEK REKREACYJNO -WYPOCZYNKOWY ""KRĘGIEL"

Nowy Jasiniec

86-010 Koronowo

tel. 052 382-97-29

J31

Przystanek XI - Kręgiel - Samociążek

(odcinek rzeczny) Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn – Gostycyn Nogawica –
(odcinek jeziorny) Zalew Koronowski- Wielonek – Pieczyska – Kręgiel – Samociążek

J32 Samociążek - miejscowość usytuowana na brzegach Jeziora Białego.

Bez wahania polecić tu można wypoczynek w Ośrodku Wypoczynkowym „Julia”. W okresie letnim Ośrodek zaprasza na czystą plażę z placem zabaw dla dzieci. Osoby lubiące aktywny wypoczynek skorzystać mogą z wypożyczalni sprzętu turystyczno-sportowego. Ośrodek poza sklepikiem udostępnia restaurację oraz pokoje w budynku murowanym. Dodatkową atrakcją jest cumujący przy pomoście żeglarskim statek wycieczkowy „Niva”(tel. 0048 603-556-220).

[1] Rady praktyczne

Wszystkim tym, dla których przygoda z kajakiem to ich „pierwszy raz” zachęcamy do skorzystania z rad i organizacji spływu przez profesjonalne firmy. Pamiętać musimy przy tym, iż należy:

- zapoznać się z tym co warto zobaczyć na szlaku spływu;
- zarezerwować termin spływu i odpowiednią ilość oraz rodzaj kajaków;
- opłacić wywózkę kajaków i osób w górę rzeki, tak by zakończyć nasz spływ w miejscu, gdzie zostawiliśmy swój samochód na Parkingu strzeżonym; (w ten sposób zaoszczędzimy parę złotych na transporcie kajaków i osób)
- zanotować numer kontaktowy do firmy, która wywozi kajaki, by w razie potrzeby móc umówić się na odbiór kajaków z innego miejsca niż to było ustalone;
 - zabrać na kajak mapę, latarkę, a dokumenty i odzież zapakować w szczelne worki foliowe (specjalne worki można kupić w sklepach sportowych) a to na wypadek wywrotki, które czasem się zdarzają.
- przygotować sobie napoje, kanapki i trochę słodczy na wypadek, gdybyśmy zgłodnieli prędzej niż dotrzemy do najbliższego punktu z bazą gastronomiczną
- warto zabrać odzież na zmianę (w szczelnie zamkniętym worku) a także czapeczkę i okulary przeciwsłoneczne
- zabrać aparat fotograficzny
- zabrać dobry humor i chęć przygody

[1] Co warto zobaczyć, co warto wiedzieć

Rezerwat przyrody "Cisy Staropolskie im. Leona Wyczółkowskiego" w Wierzchlesie.

Rezerwat powstał w 1827 roku i zalicza się do najstarszych rezerwatów w Polsce. Jest on wielką osobliwością przyrodniczą z uwagi na występowanie cisa w stanie naturalnym. Zwiedzanie rezerwatu tylko z przewodnikiem

- Ewa Żmudzka tel. 0 - 606 922 582.

Dojazd do rezerwatu: z Tucholi około 25 km drogą nr 240 w kierunku Świecia.

W miejscowości Rudzki Most za mostem skręcamy w lewo w kierunku Cekcyna. Następnie w miejscowości Cekcyn kierujemy się na Wierzchucin.

Akwedukt w Fojutowie

Największy w Polsce akwedukt zbudowany w latach 1845-49, miejsce skrzyżowania Wielkiego Kanału Brdy i Czerskiej Strugi.

Dojazd do akweduktu: z Tucholi około 20 km drogą 237 w kierunku Czerska. W miejscowości Legbąd za mostem skręcamy w lewo.

Park Dendrologiczny "Nad Stążką"

Położony jest przy zabudowaniach Nadleśnictwa Tuchola w Gołębku, około 8 km z Tucholi drogą w kierunku Tlenia. Występuje tu 57 gatunków drzew rosnących na powierzchni 2,61 ha.

Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna "Jelenia Wyspa"

Ścieżka ma swój początek przy siedzibie Nadleśnictwa Tuchola w Gołębku, około 8 km z Tucholi drogą w kierunku Tlenia. Na trasie ścieżki o długości ok. 3,5 km wyznaczono 10 przystanków tematycznych.

Ścieżka Przyrodniczo-Leśna "Nad Brdą"

Ścieżka o długości ponad 5 km rozpoczyna się i kończy przy zabudowaniach Nadleśnictwa Woziwoda (z Tucholi około 12 km drogą 237 w kierunku Czerska). W znajdującym się tu Ośrodku Edukacji Ekologicznej można zobaczyć ciekawe ekspozycje przyrodnicze - dostępne dla zwiedzających od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 - 15.00.

Wystawy

- Wystawa Kultury Indiańskiej im . Sat Okha w Wymysłowie koło Tucholi (z Tucholi około 5 km drogą w kierunku Tlenia), czynna wyłącznie w sezonie letnim tel. 0048 52 334-32-19
- Wystawa Narzędzi Rzemieślniczych w Bysławiu; Edmund C